

Till Nobelfesten

inbjuds omkring 2.000 personer. I alltför hög grad läggs saken som ett rent societetsevenemang. Alla högre ämbetsmän, alla innehavare av vissa högre ordnar, en rad bankdirektörer osv. får dubbla biljetter, medan exempelvis fysik- och kemiprofessorer vid universiteten — med rätt att föreslå pristagare — inte är försäkrade om biljetter. Likaså är Stockholm i hög grad gynnat; här går hundratals biljetter till högskolorna och deras kanslier, medan blott några få biljetter reserveras för de högsta koryféerna i Uppsala, Lund och Göteborg. Att tillställningar av detta slag präglas av fäfänga och snobberi är naturligt, men det går för långt då personer som på grund av sin vetenskapliga verksamhet vill vara med utestängs av folk som blott vill se ståten och bli sedda.

Egendomlig forskningsregi

Man hade väntat sig att kommittén för Sveriges utrikespolitiska historia mera ingående skulle ha klarlagt och motiverat sitt handlingssätt beträffande docent Folke Lindbergs bok "Kunglig utrikespolitik". Så har icke skett, och några påminnelser är därför påkallade.

För en månad sedan hävdade denna kommitté i en anmälan till utrikesministern att docent Lindberg genom den nyssnämnda boken föregripit det arbete om Sveriges utrikespolitik 1872—1914 som han skulle utge på kommitténs uppdrag. Som stöd åberopade kommittén ett yttrande av professor Gösta Eberstein. Särskilt anmärkningsvärt

var att kommitténs ordförande, professor Ahnlund, på Stockholms redaktioner drev en energisk agitation i frågan. Denna godtogs helt av Svenska Dagbladet, som publicerade en av professor Ahnlund skriven eller inspirerad artikel, som utgick från att hr Lindberg gjort sig skyldig till kontraktsbrott. Aktionen förenades med kurrögömmalek; i artikeln påstods att "kommitténs uppfattning om docent Lindbergs tillvägagångssätt har inte kunnat utrönas, och professor Ahnlund har på frågans nuvarande stadium icke velat uttala sig". Då Dagens Nyheter ironiserade över denna låtslek och samtidigt framhöll

att tidningen icke kunde ta ställning till den uppkomna rättsfrågan hade man oförsyntheten att påstå att förhållandet att Dagens Nyheter inte ville ta ställning till denna, dvs. inte ville på förhand påstå docent Lindberg vara skyldig, berodde på tidningens relationer med bokens utgivare, Bonniers.

För några dagar sedan meddelades resultatet av kommitténs åtgärder. Utrikesministern vägrade att föranstalta det åtal som kommittén synes ha siktat till; från början hade det varit tydligt att detta hot om rättslig åtgärd möjligen kunde diskreditera hr Lindberg, men inte leda till rättslig påföljd. Vidare klarlades — ehuru kommittén i sin redogörelse berörde saken blott med ett par ord — att justitierådet Alexanderson utan varje tvekan bestritt påståendet om kontraktsbrott. "Mitt omdöme är alltså att sammanfatta så: varken har Lindbergs bok en med kommittéverket så likartad karaktär att denna förutsättning för ett kontraktsbrott är för handen, ej heller är det eljes att befara att bokens utgivning kommer att skada avsättningen av kommittéverkets avsnitt för perioden 1872—1914, om och när det utkommer", skriver justitierådet Alexanderson.

Det är ägnat att förvåna att kommittén utan en mycket fullständig utredning tagit det överraskande steget att hävda kontraktsbrott, särskilt då man vet att situationer av här föreliggande art ofta förekommer och aldrig brukar resultera i några rättstvister. Kommitténs uppträdande måste emellertid ses mot bakgrunden av att man under alla förhållanden velat framlägga frågan för utrikesministern, som har rätt till ett slags allmän översyn gentemot kommittén i ekonomiska frågor. Professor Ahnlunds verksamhet i saken är komprometterande, då han dels deltar i beslutet om hänvändelse till utrikesministern — med villkoret att saken inte skall offentliggöras —, dels under hand driver agitation i denna fråga för att skapa en pressopinion mot hr Lindberg, dels slutligen vill komma från ansvaret för denna agitation genom att låtsas sig stå helt utanför saken. Hr Ahnlund är känd för ett temperament som inte sällan begränsar tankeredan, men i detta fall har uppträdandet varit sådant att

hetsigheten inte kan tjäna till ursäkt.

Motivet till åtgärderna kan inte rimligen vara annat än önskan att hindra publiceringen av en bok som ställer den "kungliga utrikespolitiken" under Oscar II:s tid i en klar och oroande belysning. Det är väl känt att kommitténs ordförande även i övrigt sökt använda sin ställning för att påverka av kommittén engagerade forskare i deras arbete. Efter den blamage som nu fastställts är det tid att säga ifrån att det stora verket om svensk utrikespolitik inte genom professor Ahnlunds "lojala" ingripanden får bli ett nytt exempel på officiell och förskönande historieskrivning.